

Mogę uratować komuś życie
Ich kann jemandem das Leben retten

Waldemar Grzebień

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka niemieckiego dla III etapu edukacyjnego – szkoły branżowej I stopnia

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Katarzyna Zajączkowska
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Informacje o projekcie

1.1. Temat projektu

Mogę uratować komuś życie (Ich kann jemandem das Leben retten)

1.2. Osoby prowadzące projekt:

- nauczyciel języka niemieckiego – koordynuje projekt oraz wspomaga uczniów w obszarze języka niemieckiego;
- nauczyciel przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa – służy pomocą w przygotowaniu scenek symulujących udzielanie pierwszej pomocy;
- nauczyciel przedmiotu zawodowego bezpieczeństwo i higiena pracy – wspomaga uczniów w ramach tego przedmiotu.

1.3. Założenia ogólne projektu

Przewiduje się, że realizacja projektu zajmie 6 tygodni w II semestrze klasy I szkoły branżowej I stopnia. Udzielanie pierwszej pomocy znajduje się w podstawie programowej przedmiotu zawodowego bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) oraz przedmiotu w kształceniu ogólnym edukacja dla bezpieczeństwa (EdB). Można zatem projekt ten potraktować jako powtórzenie i rozszerzenie wiadomości z wymienionych przedmiotów oraz zdobycie umiejętności reagowania w języku niemieckim w sytuacji zagrożenia zdrowia. Mogą one okazać się przydatne np. w trakcie pracy lub podczas odbywania praktyki zawodowej w krajach niemieckiego obszaru językowego oraz w innych sytuacjach życiowych (np. podczas wycieczki, wymiany zagranicznej lub w kontaktach prywatnych).

2. Cele projektu

2.1. Cel główny

Zdobycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz użycie języka niemieckiego w sytuacji wzywania pomocy i przekazywania informacji o zdarzeniu odpowiednim służbom ratunkowym.

2.2. Cele szczegółowe

Opanowanie umiejętności umożliwiających realizację celu głównego. Po zakończeniu projektu uczeń:

- sformułuje i przekaze odpowiednim służbom komunikat powiadamiający o zaistniałym wypadku;
- rozpozna i nazwie po niemiecku podstawowe objawy wskazujące na stan zagrożenia zdrowotnego poszkodowanego;
- zrozumie komunikat odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego w bezpiecznej pozycji oraz wykona tę czynność;
- zrozumie komunikat odpowiednich służb o sposobie zabezpieczenia siebie, świadków i miejsca wypadku oraz wykona te czynności;
- odegra scenki symulujące udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (np. krwotok, zmiążdżenie, złamanie, zwichnięcie, zadławienie, oparzenie, omdlenie, zawał, porażenie prądem, udar itp.).

2.3. Cele dla ucznia

- sformułuję i prześlę odpowiednim służbom komunikat powiadamiający o zaistniałym wypadku;
- rozpoznam i nazwę po niemiecku podstawowe objawy wskazujące na stan zagrożenia zdrowotnego poszkodowanego;
- zrozumieć komunikat odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego w bezpiecznej pozycji i wykonam tę czynność;
- zrozumieć komunikat odpowiednich służb o sposobie zabezpieczenia siebie, świadków i miejsca wypadku i wykonam te czynności;
- odegram rolę w scenie symulującej udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (np. krwotok, zmiążdżenie, złamanie, zwichnięcie, zadławienie, oparzenie, omdlenie, zawał, porażenie prądem, udar itp.).

3. Treści nauczania

Projekt integruje treści z następujących przedmiotów:

- język niemiecki;
- edukacja dla bezpieczeństwa;
- bezpieczeństwo i higiena pracy.

3.1. Język niemiecki

Treści nauczania (wymagania szczegółowe) za podstawą programową do przedmiotu język niemiecki – wariant III.BS1.2 (Dz. U. 2018, poz. 1679).

Uczeń:

- posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiających realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów (I):
 - człowiek – dane personalne, wygląd zewnętrzny (I.1);
 - zdrowie – objawy złego samopoczucia i ich leczenie (I.11);
 - podstawowe elementy wiedzy o bezpieczeństwie i higienie pracy (I.14).
- rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie w standardowej odmianie języka, np. komunikat odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego oraz sposobie zabezpieczenia miejsca wypadku i siebie: reaguje na polecenia (II.1), określa intencje autora wypowiedzi (II.3) oraz znajduje w wypowiedzi określone informacje (II.5);
- tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne, np. opisuje miejsce wypadku i poszkodowanego (IV.1), opowiada o sposobie udzielenia pierwszej pomocy (IV.2), przedstawia fakty dotyczące wypadku (IV.3);
- tworzy krótkie, proste i logiczne wypowiedzi pisemne, np. przedstawia w punktach czynności udzielania pierwszej pomocy (V.2), przedstawia sposób postępowania w przypadku zaistnienia wypadku (V.8) oraz zasady udzielania pierwszej pomocy (V.8);
- reaguje ustnie w typowych sytuacjach, np. odpowiada na pytania odpowiednich służb na temat zaistniałego wypadku oraz sposobu udzielenia pierwszej pomocy, przedstawia siebie (VI.1), rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę, podtrzymuje rozmowę, np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie, upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź (VI.2), uzyskuje informacje i wyjaśnienia (VI.3),

prosi o radę (VI.9), wyraża prośby oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby (VI.12), stosuje zwroty i formy grzecznościowe (VI.14);

- przetwarza prosty tekst ustnie i pisemnie: przekazuje w języku niemieckim informacje zawarte w materiałach wizualnych (VIII.1) oraz tekstach obcojęzycznych (VIII.2), przekazuje w języku niemieckim informacje sformułowane w języku polskim (VIII.3);
- dokonuje samooceny przy pomocy portfolio językowego i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem, np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, korzystanie z tekstów informacyjnych w języku niemieckim (X.);
- współdziała w grupie (XI);
- korzysta ze źródeł informacji w języku niemieckim (XII);
- stosuje strategie komunikacyjne (np. domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikuje słowa klucze lub internacjonalizmy (XIII));
- stosuje strategie kompensacyjne w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszcza formę wypowiedzi, zastępuje innym wyrazem, wykorzystuje środki niewerbalne (XIII)).

3.2. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Treści nauczania (wymagania szczegółowe) za podstawą programową do przedmiotu bezpieczeństwo i higiena pracy (Dz.U. 2019, poz. 991).

Uczeń:

- opisuje podstawowe objawy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego (7.1);
- ocenia sytuację poszkodowanego za podstawie analizy obserwowanych u niego objawów (7.2);
- zabezpiecza poszkodowanego, siebie, świadków i miejsce wypadku (7.3);
- układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej (7.4);
- powiadamia odpowiednie służby (7.5);
- prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, złamanie, zwichnięcie, oparzenie (7.6);
- prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar (7.7);
- wie, jak prawidłowo wezwać pomoc oraz w jaki sposób przekazać informację o zdarzeniu.

3.3. Edukacja dla bezpieczeństwa

Treści nauczania (wymagania szczegółowe) za podstawą programową do przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa (Dz.U. 2018, poz. 1679).

Uczeń:

- wie, jak prawidłowo wezwać pomoc – wymienia nazwy polskich i niemieckich służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe (III.8a), wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informację o zdarzeniu (III.8b);
- zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną (III.11) – wymienia objawy nieprzytomności (III.11a), ocenia przytomność poszkodowanego (III.11b), udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło – żuchwa (III.11e), układa osobę poszkodowaną w pozycji bocznej bezpiecznej (III.11f), zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny (III.11g), systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej (III.11h);

- wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu – wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia (III.13c);
- rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach – demonstruje metodę chłodzenia kończyny (III.15c);
- rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie – stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (III.16b).

4. Kompetencje kluczowe

Metoda projektu edukacyjnego sprzyja rozwijaniu kompetencji kluczowych, opiera się bowiem na samodzielnym zdobywaniu wiedzy, na współpracy i komunikacji w zespole oraz samoocenie i ocenie koleżeńskiej.

W trakcie realizacji niniejszego projektu rozwijane będą następujące kompetencje kluczowe (Dz. Urz. UE 2018, C189/1):

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji: ćwiczenia wprowadzające i utrwalające nowe słownictwo, ćwiczenia rozumienia tekstu czytanego, tworzenie wypowiedzi ustnych oraz reagowanie na wypowiedzi ustnie, tworzenie wypowiedzi pisemnych, ćwiczenia rozwijające zdolność do inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy, posługiwanie się w czasie konsultacji językiem niemieckim zarówno w sytuacjach wydawania poleceń, jak i wyjaśniania nowego słownictwa, komunikowanie się uczniów w parach lub grupach oraz na forum klasy, uczenie się poprzez uczenie innych, praca z tekstami źródłowymi, mapy myśli, burza mózgów, stacje dydaktyczne;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności: przetwarzanie tekstu w języku niemieckim na tekst w języku polskim i odwrotnie, korzystanie ze źródeł niemieckojęzycznych, przybliżanie uczniom kontekstu kulturowego i językowego Niemiec, kontakt z rodzimymi (np. zaproszonymi gośćmi) lub innymi użytkownikami języka niemieckiego, prezentacja projektu, ćwiczenia bazujące na pracy w zespołach, grupach i parach, prowadzenie dyskusji;
- kompetencje cyfrowe: sięganie do nowych źródeł informacji, stosowanie sposobów pracy umożliwiających uczniom krytyczną analizę, przetwarzanie i gromadzenie danych, korzystanie z możliwości edycji plików w chmurze, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, np. komputera, laptopa, smartfona, rzutnika multimedialnego, tablicy interaktywnej oraz innych urządzeń cyfrowych, korzystanie z poczty elektronicznej w kontaktach uczniów między sobą oraz w kontaktach z nauczycielami, korzystanie z mediów społecznościowych, praca na platformie edukacyjnej, współpraca online z innymi uczniami, przybliżanie uczniom zasad bezpiecznej pracy w sieci, praca w oparciu o programy komputerowe i aplikacje;
- kompetencje osobiste i społeczne w zakresie umiejętności uczenia się: uświadamianie sobie własnych potrzeb i możliwości oraz kształtowanie na ich podstawie własnych zachowań, rozwijanie umiejętności wyciągania wniosków z własnych błędów, stosowanie zasad planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, rozwijanie umiejętności zarządzania czasem i informacjami, doskonalenie umiejętności motywowania się do nauki poprzez stawianie sobie coraz wyższych celów, pokonywanie trudności w nauce, uświadomienie sobie własnego obszaru do rozwoju, branie przez uczniów odpowiedzialności za swoją naukę, uczenie się we współpracy, np. praca w zespołach, grupach lub parach, praca metodą lekcji

odwróconej, negocjowanie rozwiązania zadania, dochodzenie do kompromisu, refleksja nad własnym stylem uczenia się, rozwijanie własnych strategii uczenia się, monitorowanie własnych postępów, współpraca z kolegami i nauczycielami, dokumentowanie własnej nauki, określanie swoich mocnych i słabych stron.

5. Adresaci projektu

5.1. Poziom językowy

Projekt skierowany jest do uczniów I klasy szkoły branżowej I stopnia, poziom III. BS1.2. Adresatami są uczniowie, którzy uczyli się już języka niemieckiego jako drugiego w szkole podstawowej i teraz kontynuują jego naukę w szkole branżowej I stopnia. Być może podejmą oni pracę lub odbędą praktykę zawodową w krajach niemieckiego obszaru językowego albo będą mieli w Polsce do czynienia z osobą niemieckojęzyczną poszkodowaną w wypadku. Powinni więc być przygotowani do takiej sytuacji. Nabyte w projekcie umiejętności będą być może musieli wykorzystać podczas wyjazdów turystycznych, wymian międzynarodowych lub w kontaktach prywatnych.

Projekt jest skierowany do uczniów szkół branżowych I stopnia zdobywających różne zawody, gdyż wszyscy uczniowie realizują przedmioty edukacja dla bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwo i higiena pracy.

5.2. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

W projekcie *Mogę uratować komuś życie!* mogą brać udział uczniowie o zróżnicowanych potrzebach i umiejętnościach. Będą oni w pracy zespołowej pełnić różne funkcje uwzględniające ich możliwości językowe, predyspozycje i zainteresowania. Każdy uczeń odnajdzie tu swoje miejsce i znajdzie dla siebie coś interesującego. Niektórzy przyjmą rolę managera czasu, co pozwoli efektywnie i sprawnie realizować poszczególne zadania. Część uczniów może poszukiwać materiałów w sieci, opracowywać je cyfrowo lub zapewnić obsługę techniczną projektu.

Uczeń mający zdolności przywódcze może kierować pracą zespołu jako szef grupy. Uczeń uzdolniony plastycznie może wykonać plakaty, a osoby uwrażliwione muzycznie – przygotować oprawę muzyczną prezentacji projektu.

W niniejszym przedsięwzięciu bardzo dobrze odnajdą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). W trakcie lekcji w klasie napotykać oni na różne trudności. Samodzielna praca w domu oraz w zespole uczyni środowisko nauki bardziej przyjaznym. Szczególnie ważne jest to dla uczniów z dysleksją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i ADHD (od ang. attention deficit hyperactivity disorder). Ich tempo pracy oraz aktywności będą bardziej dopasowane do ich możliwości a zakres opracowywanego materiału – odpowiedniejszy. Także uczniowie słabosłyszący lub słabowidzący lepiej odnajdą się w pracy poza klasą.

Wszyscy będą rozwijać kompetencje społeczne. Ważne jest, aby role w zespole dobrać do możliwości i oczekiwań uczniów, a nie odwrotnie. Wówczas dobrze poradzą sobie też uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Mogą pracować w swoim tempie, z wykorzystaniem indywidualnych predyspozycji i zainteresowań.

5.3. Zdolności poznawcze

Uczniowie I klasy szkoły branżowej I stopnia mają około 15 lat. Jest to najlepszy wiek do nauki, także języków obcych.

Między 8 a 18 rokiem życia człowiek najpełniej potrafi korzystać z możliwości przyswajania wiedzy i umiejętności przez swój mózg. Ma także już pewne doświadczenie i potrafi je wykorzystać. W tym okresie „zwiększa się pojemność uwagi, skupienie, efektywniejsze staje się uczenie się. Doskonali się pamięć: bezpośrednia i trwała, dowolna i logiczna. Rozwija się myślenie (w znacznym stopniu przyczynia się do tego szkoła), a zwłaszcza najwyższy jego poziom – myślenie abstrakcyjne. Umożliwia ono wzrost refleksyjności” (Krawczyński 2012).

To także okres, gdy ważną rolę odgrywają emocje. „Są one szczególnym wyrazem uroku i ekspresji tego okresu życia” (Tamże). Tak więc uczeń realizujący ten projekt ma z jednej strony stosunkowo duże możliwości nauki języka obcego, z drugiej jednak potrzebuje silnej motywacji do pracy. Taką rolę może odegrać metoda projektu edukacyjnego. Odpowiada ona bowiem naturalnej dla tego wieku potrzebie kreatywności i samodzielności. Uczeń może np. sam określić swoją rolę w zespole, samodzielnie planować i wykonywać zadania.

W trakcie całej nauki szkolnej – od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej – dzieci pracują nad umiejętnością kontrolowania swoich emocji. W I klasie szkoły branżowej I stopnia uczeń wchodzi w ostatnią fazę tego procesu. Zazwyczaj rozwinięte są już takie wartości jak: poczucie odpowiedzialności, pewność w podejmowaniu właściwych decyzji, umiejętność współpracy z innymi, konsekwencja. Stanowi to dobrą bazę do pracy projektowej.

Projekt *Mogę uratować komuś życie!* rozwija zdolności poznawcze ucznia poprzez zmuszając go do samodzielnego myślenia i działania. Posiada je każdy człowiek, lecz najlepiej można je rozwijać w wieku dorastania. Aby dobrze funkcjonować we współczesnym świecie, potrzebna jest „zdolność rozumowania, wyciągania wniosków i wykorzystywania możliwie szerokiego wachlarza funkcji poznawczych w myśleniu problemowym” (Sajewicz-Radtke 20021).

6. Formy i metody realizacji projektu

Aby uczeń pracował aktywnie, nie tylko musi być zainteresowany tematem projektu. Nauczyciel powinien też dobrać interesujące i różnorodne metody i formy pracy.

- Projekt zakłada zarówno pracę indywidualną, jak i grupową. Część zadań uczeń musi wykonać samodzielnie, inne we współpracy z kolegami. Współdziałanie pozwala na udzielanie wzajemnego wsparcia, co jest szczególnie ważne w przypadku uczniów ze SPE.
- Projekt opiera się na metodzie CLIL (Content and Language Integrated Learning, tj. zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe). Uczniowie zdobywają nowe umiejętności też w języku niemieckim.
- Często wykorzystywana jest też metoda odwróconej lekcji. Uczniowie przygotowują materiał w domu, a w czasie lekcji ćwiczą jego stosowanie. Taka metoda pozwala uczniom ze SPE na dostosowanie tempa pracy i zakresu zadań do ich możliwości poznawczych.
- W projekcie stosowana jest też metoda LdL (*Lernen durch Lehren*). Uczniowie przygotowują przed lekcją pewną partię materiału w domu, a następnie wchodzi w rolę nauczyciela – prezentują materiał innym oraz utrwalają go za pomocą przygotowywanych samodzielnie ćwiczeń. Taka autonomia sprzyja uczniom ze SPE i pozwala im elastycznie wybrać dogodny sposób prezentacji wiedzy.

- Poza wymienionymi w projekcie stosowane będą też: dyskusja, mapy myśli, burza mózgów, stacje dydaktyczne, jigsaw.

7. Realizacja projektu

7.1. Etap I – Planowanie pracy, spotkanie organizacyjne

Realizację projektu nauczyciel koordynator rozpoczyna od jego przygotowania organizacyjnego, zaplanowania metod pracy oraz zasad współpracy z innymi nauczycielami i uczniami oraz uczniów między sobą. Prowadzący dostosowuje zakres materiału oraz metody i formy pracy do możliwości językowych oraz kompetencji społecznych konkretnego zespołu uczniowskiego.

Ta faza projektu jest bardzo ważna, ponieważ dobre przygotowanie pracy, szczegółowe zaplanowanie wszystkich działań i określenie zasad współpracy a także świadomość ewentualnych zagrożeń i trudności oraz przygotowanie się na nie, ułatwi pracę nad nim i przyczyni się do jego sukcesu.

7.1.1. Wprowadzenie do projektu

Na pierwszym spotkaniu nauczyciel przedstawia temat projektu, założone cele i realizowane treści oraz wprowadza uczniów w metodykę działań. W spotkaniu tym biorą udział także pozostali nauczyciele zaangażowani w projekt. Po dyskusji na temat możliwości jego realizacji uczniowie mogą zmodyfikować temat, zmienić jego zakres lub przyjąć go w zaproponowanym brzmieniu. Ważne, by poczuli się – mimo przedstawionej propozycji – współautorami projektu, by sami mogli zmodyfikować treści, zaplanować wszelkie działania, wybrać metody pracy i podzielić się zadaniami. Do wspólnych ustaleń można też dojść, wykorzystując technikę burzy mózgów lub piramidę priorytetów.

Spotkanie takie odbywa się na początku II semestru, tak by można było w najlepszy sposób zaplanować harmonogram prac projektowych. W czasie tego spotkania nauczyciele omawiają i planują też swoją rolę i zadania, przedstawiają sposoby zdobywania informacji oraz zasady współpracy, konsultacji, sposób prezentacji i oceny projektu.

7.1.2. Podział na zespoły

Podczas pierwszego spotkania należy dokonać podziału na zespoły. Można to zrobić za pomocą metody zwanej układaniem puzzli. Ze zdjęć przedstawiających moment udzielania pierwszej pomocy nauczyciel wykonuje puzzle. Tnie je na kilka kawałków i rozkłada na stoliku. Uczniowie podchodzą i biorą po jednym elemencie. Ci, których puzzle pasują do siebie, tworzą zespół. Gdyby któryś z uczniów chciał zmienić grupę, należy na to pozwolić. Uczniowie muszą wyrażać chęć pracy ze sobą. W przeciwnym razie będzie dochodziło do tarć i realizacja projektu może napotkać duże trudności. W jednym zespole powinni się znaleźć uczniowie o różnych uzdolnieniach i predyspozycjach.

7.1.3. Karta projektu – przydział zadań

Po dokonaniu podziału na zespoły następuje wybór zadań. Znajdzie to odzwierciedlenie w tzw. Karcie projektu, na której zostaną rozpisane role poszczególnych uczniów, terminy konsultacji z nauczycielami oraz termin i forma prezentacji projektu. Zaproponowane rodzaje urazów są przykładowe i powinny zostać wybrane w zależności od typu szkoły (Np. zagrożenia występujące w czasie pracy na stanowisku elektromontera to porażenie prądem czy też promieniowaniem świetlnym UV – skrót od ang. *ultraviolet*).

KARTA PROJEKTU

grupy nr

Tytuł projektu: *Mogę uratować komuś życie!*

Interdyscyplinarny charakter projektu: Projekt łączy treści z następujących przedmiotów: język niemiecki, bezpieczeństwo i higiena pracy, edukacja dla bezpieczeństwa.

Okres realizacji: od do

Koordinator projektu:

Nauczyciele współpracujący:

Skład zespołów:

Zespół nr 1 – – szef zespołu, kieruje pracami zespołu.

Członkowie zespołu:

- – redaktor, scala materiały, ujednotolica czcionkę;
- – menedżer czasu, czuwa nad dotrzymywaniem terminów;
- – protokolant, protokołuje zebrania zespołów i przesyła protokoły nauczycielowi.

*(Takich ról może być więcej).

Zespół nr 2 – jw.

Cel główny projektu: Zdobycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz użycie języka niemieckiego w sytuacji wzywania pomocy i przekazywania informacji o zdarzeniu odpowiednim służbom ratunkowym.

Cele zadaniowe:

1) Zespół 1 – Poszkodowany spadł z drabiny i ma uraz kończyny dolnej.

- Sformułowanie komunikatu powiadamiającego odpowiednie służby o wypadku według ustalonych zasad (miejsce i czas zdarzenia, opis zdarzenia, stan osoby poszkodowanej, dane osoby zgłaszającej).
- Sformułowanie komunikatu odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego.
- Symulacja udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu w zależności od urazu.

2) Zespół 2 – Poszkodowany oparzył twarz w zakładowej kuchni.

jw.

3) Zespół 3 – Poszkodowany zadławił się w zakładowej stołówce.

jw.

4) Poszkodowany został znaleziony nieprzytomny i nie ma z nim kontaktu.

jw.

5) Zespół 5 – Poszkodowany ma objawy zatrucia pokarmowego.

jw.

6) Zespół 6 – Przygotowanie słowniczka wyrażenia związanych z udzielaniem pierwszej pomocy według następujących kryteriów:

- opisy wydarzenia (np. spaść z drabiny);
- urazy i ich objawy;
- miejsca wypadków i czas;
- komunikat powiadamiający odpowiednie służby o wypadku;
- komunikat odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego;
- udzielanie pierwszej pomocy.

Harmonogram zebrań grup wraz z terminami wykonania poszczególnych zadań: ...

Terminy konsultacji z nauczycielami:

Termin i forma prezentacji projektu:, Wystawa plakatów i scenki w języku niemieckim przedstawiające udzielanie pierwszej pomocy.

7.1.4. Harmonogram działań projektowych

1) Pierwszy tydzień: od do

- Działania organizacyjne, przypomnienie zasad.
- Udzielania pierwszej pomocy według zasad poznanych na lekcjach BHP i/lub EdB.

2) Drugi tydzień: od do

- Przygotowanie i nauka słownictwa niemieckiego przydatnego podczas udzielania pierwszej pomocy osobie niemieckojęzycznej.

3) Trzeci tydzień: od do

- Zbieranie materiałów.
- Wykonywanie plakatów ilustrujących jeden wybrany przez zespół wypadek.
- Przygotowywanie słowniczka wyrażen związanych z udzielaniem pierwszej pomocy.

4) Czwarty tydzień: od do

- Prezentacja plakatów podczas konsultacji z nauczycielem.
- Prezentacja słowniczka.

5) Piąty tydzień: od do

- Przygotowanie scenek symulujących udzielanie pierwszej pomocy w wybranych stanach nagłego zagrożenia zdrowia i życia.

6) Szósty tydzień: od do

- Prezentacja projektu.
- Ewaluacja projektu i ocena pracy uczniów.

7.1.5. Kontrakt

Po przedstawieniu harmonogramu działań nauczyciel proponuje spisanie kontraktu (Strzemieczny 2010). Wcześniej uzasadnia sporządzenie takiego dokumentu potrzebą zaplanowania działań i zasad współpracy oraz wzięciem odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.

Poniżej znajduje się przykład kontraktu.

Kontrakt

na wykonanie projektu edukacyjnego pod tytułem

Mogę ocalić komuś życie!

Data zawarcia kontraktu:

Strony zawierające kontrakt:

Koordynator projektu, nauczyciel języka niemieckiego:

Nauczyciel EdB (edukacji dla bezpieczeństwa):

Nauczyciel BHP:

Uczniowie:

Na mocy niniejszego kontraktu:

- Uczniowie przyjmują temat projektu do wykonania.
- Nauczyciel zobowiązuje się do:
 - przygotowania dokumentacji i zapoznania uczniów z zasadami jej prowadzenia;
 - czuwania nad prawidłowym przebiegiem projektu;
 - opieki nad zespołem podczas realizacji projektu, udzielania wsparcia i konsultacji;
 - pomocy uczniom na każdym etapie realizacji projektu;
 - modyfikacji zakresu treści kształcenia poprzez zmniejszenie liczby i stopnia trudności zadań dla uczniów ze SPE;
 - oceny projektu we współpracy z uczniami, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów ze SPE.
- Uczniowie zobowiązują się do:
 - współpracy w realizacji projektu oraz podziału zadań w zespole;
 - czynnego uczestniczenia w realizacji projektu i wywiązywania się z podjętych i wyznaczonych zadań;
 - systematycznej pracy w zespole;
 - przedstawienia efektów pracy podczas zaplanowanych spotkań zespołów oraz konsultacji z nauczycielem;
 - publicznej prezentacji projektu po jego zakończeniu w terminie uzgodnionym z koordynatorem.
- Projekt będzie oceniany według kryteriów zawartych w arkuszu oceny realizacji projektu edukacyjnego, który został dołączony do niniejszego kontraktu.
- W przypadku niedotrzymania terminu przedstawienia efektów pracy uczeń otrzyma ustne upomnienie i możliwość uzupełnienia braków w terminie określonym przez nauczyciela. Jednocześnie jest zobowiązany do podania powodów niedotrzymania terminu.

Uczniowie zobowiązują się do zaprezentowania projektu w dniu

Ustala się następujące terminy konsultacji:

Inne:

Podpisy nauczycieli i uczniów:

7.1.6. Ocenianie projektu

Praca każdego ucznia zostanie po zakończeniu projektu oceniona. Będzie to ocena opisowa, oparta na ustalonych wspólnie z uczniami kryteriach:

- efekt końcowy – osiągnięcie zamierzonych celów;
- zaangażowanie w pracę;
- stopień wywiązywania się z powierzonych zadań;
- terminowość wykonywania zadań;
- umiejętność współpracy w grupie;
- kreatywność;
- wykorzystanie dodatkowych źródeł informacji;
- udział w prezentacji projektu;
- wzajemna ocena członków grupy oraz samoocena ucznia.

7.1.7. Protokoły przebiegu konsultacji i spotkań zespołów

Spisywanie protokołu z każdego zebrania wydaje się zbyt czasochłonne, jednak jest ono dobrym narzędziem monitorowania realizacji zadań grupowych oraz wpływa mobilizująco na członków zespołu. Protokół taki powinien jednak być krótki i zawierać jedynie najważniejsze informacje.

Protokół z zebrania zespołu nr ...

Data zebrania:

Miejsce zebrania:

Obecni:

Nieobecni:

Przebieg zebrania:

Na tym zebranie zakończono.

Podpisy uczestników zebrania:

W rubryce „Przebieg zebrania” należy odnotować, jakie podjęto działania, o czym dyskutowano i kto zabierał głos, jakie decyzje podjęto, kto przedstawił efekty swojej dotychczasowej pracy, na jakie trudności napotyka praca w zespole, jakie sformułowano wnioski itp.

7.2. Etap II – Działania projektowe

7.2.1. Pierwszy tydzień

Uczniowie rozpoczynają pracę nad projektem od przypomnienia zasad udzielania pierwszej pomocy, które poznali na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

7.2.2. Drugi tydzień

Nauczyciel przegląda dostępne materiały, dokonuje selekcji słownictwa, które potrzebne będzie w trakcie realizacji kolejnych etapów projektu.

Uczniowie wykonują też szereg ćwiczeń, podczas których poznają i utrwalają nowe słownictwo. Część z nich zostanie przygotowana przez nauczyciela, inne przez samych uczniów. Na lekcji języka niemieckiego lub w trakcie konsultacji zostanie sprawdzona poprawność wykonania ćwiczeń. Można do tego wykorzystać metodę stacji dydaktycznych. Nauczyciel rozkłada na stolikach ćwiczenia oraz klucze rozwiązań. Uczniowie po wykonaniu ćwiczenia sprawdzają rozwiązania i w razie niejasności konsultują się z nauczycielem.

Po opanowaniu podstawowego słownictwa uczniowie przystępują do dokładniejszego zapoznania się z pojęciem „Erste Hilfe”. Tworzą wraz z nauczycielem mapę myśli. Podają w języku polskim propozycje pojęć związanych z udzielaniem pierwszej pomocy. Nauczyciel tłumaczy je na język niemiecki i w tym języku zostają one zapisane. Uczestnicy mogą też pracować ze słownikiem tradycyjnym lub dostępnym online w internecie i sami przetłumaczyć te pojęcia.

Mapę myśli można tworzyć tradycyjnie, np. kredą na tablicy lub wykorzystać do tego celu jedną z wielu aplikacji. Nauczyciel powinien tak sterować pomysłami uczniów, by wśród nich znalazły się przykłady konkretnych wypadków, np. *die Leiter herunterfallen, an Nüssen ersticken, sich verbrennen, einen Stromschlag bekommen* itp. oraz pojęcia związane z udzielaniem pierwszej pomocy, np. *Notruf 112 kontaktieren/ tätigen, eine Notrufnummer anrufen, bei Bewusstsein sein, einen Verwundeten ansprechen und anfassen, einen Betroffenen bergen, Atmung prüfen, einen Ertrunkenen beatmen, den Körper frei machen, eine Herzdruckmassage durchführen, Stromkreis unterbrechen, Brandwunden keimfrei bedecken, Ruhe bewahren* itp.

W trakcie kolejnego spotkania nauczyciel zapisuje na tablicy następujące punkty (Można skorzystać z materiału [Herzdruckmassage einfach erklärt](#) dostępnego na stronie [malteser.de](#); dostęp 1.12.2022):

- Ruhe bewahren und Unfallstelle sichern;
- Eigene Sicherheit bewahren und Rettungsdienst alarmieren;
- Erste Hilfe leisten.

Uczniowie tworzą trzy grupy. Każda wybiera jeden punkt i stara się wyjaśnić: jak zachować spokój i zabezpieczyć miejsce wypadku (1), jak zadbać o własne bezpieczeństwo i wezwać pomoc (2) oraz jak udzielić pierwszej pomocy (3). Jeśli umiejętności językowe grupy uniemożliwiają samodzielną pracę w języku niemieckim, uczniowie mogą przedyskutować problem po polsku, a następnie z pomocą nauczyciela zapisać najważniejsze zasady w punktach po niemiecku.

Nauczyciel może też przygotować ćwiczenie, w którym uczniowie poznają odpowiednie słownictwo, a następnie sformułują wspomniane wyżej zasady w języku niemieckim.

Następnie nauczyciel prezentuje na ekranie rzutnika grafikę [Erste Hilfe](#) dostępną na stronie [netdoktor.de](#) (dostęp 1.12.2022). Stanowi ona wprowadzenie uczniów w temat udzielania pierwszej pomocy i zaprezentowanie podstawowych pojęć z tego obszaru. Uczniowie omawiają grafikę.

7.2.3. Trzeci tydzień

Uczniowie rozpoczynają zbieranie materiałów. Nie wszystkie z nich zostaną później wykorzystane, wszystkie jednak należy zachować i zaproponować do wykorzystania

innym zespołom. Często jest bowiem tak, że uczeń z innego zespołu znajdzie interesujący i przydatny materiał.

Zespoły przygotowują też plakaty ilustrujące udzielanie pierwszej pomocy. Każdy zespół wybiera inny wypadek.

Jeden z zespołów pracuje nad polsko-niemieckim i niemiecko-polskim słowniczkiem wyrażen związanych z udzielaniem pierwszej pomocy.

7.2.4. Czwarty tydzień

Na kolejnych konsultacjach każdy zespół przedstawia efekty swojej pracy – plakaty i słowniczek.

Uczniowie dzielą się doświadczeniami, wymieniają opinie i komentują ewentualną przydatność danego materiału.

Na takich spotkaniach uczniowie dokonują też wstępnej ewaluacji ustalając szczegóły prezentacji projektu w szkole.

W trakcie dalszej pracy nauczyciele czuwają nad prawidłowym przebiegiem projektu, służą uczniom radą i pomocą oraz rozwiązują pojawiające się trudności. Spotkania mają formę konsultacji z poszczególnymi zespołami. Odbywają się one regularnie (np. raz w tygodniu) w formie stacjonarnej lub zdalnej. Doświadczenia z okresu pandemii przełamały barierę nieufności wobec narzędzi umożliwiających pracę na odległość. Zaoszczędzi to czas i usprawni tym samym pracę nad projektem oraz ułatwi wykonywanie przewidzianych zadań poza szkołą.

7.2.5. Piąty tydzień

Na kolejnym spotkaniu (lub kolejnych spotkaniach) każdy zespół prezentuje wykonany przez niego plakat ilustrujący inny uraz i związane z nim czynności powiadamiania służb oraz udzielania pierwszej pomocy. Plakaty powinny przedstawiać wypadki najczęściej zdarzające się w grupie zawodowej, do której należą uczniowie. Każda grupa przygotowuje plakat z wypadku, którym się zajmowała. Uczniowie danej grupy biorą czynny udział w prezentacji przygotowanego plakatu.

W trakcie tego spotkania (lub tych spotkań) odbędzie się też próba generalna scenek symulujących udzielanie pierwszej pomocy. Każdy zespół przygotował taką scenkę i teraz zaprezentuje wypadek, nad którym pracował.

7.3. Etap III – Prezentacja projektu

Projekt może zostać zaprezentowany w szkole lub – jeśli istnieje taka możliwość – poza nią.

Rozpocznie się ona od prezentacji słowniczka pojęć związanych z udzielaniem pierwszej pomocy. Wydrukowane słowniczki zostaną rozdane gościom, a następnie uczniowie omówią ich budowę i sposób korzystania z nich.

Kolejnym punktem programu będzie symulacja udzielania pierwszej pomocy. Uczniowie odegrają kilka scenek, w których poszkodowani będą mieli różne urazy. Na zakończenie zaproszą chętnych widzów do nauki udzielania pierwszej pomocy.

Po zakończeniu powyższych aktywności uczniowie zaproszą gości na wystawę i zaprezentują im plakaty przedstawiające sposoby udzielania pierwszej pomocy. Uczestnicy projektu mogą być przewodnikami po takiej wystawie.

7.4. Etap IV – Ewaluacja projektu

7.4.1. Arkusz oceny realizacji projektu zespołowego

Dokonując ewaluacji końcowej całego projektu, nauczyciel wypełnia Arkusz oceny realizacji projektu zespołowego (Wojnarowska 2012). Następnie analizuje rezultaty i przedstawia je całej klasie.

ARKUSZ OCENY REALIZACJI PROJEKTU ZESPOŁOWEGO

Zespół projektowy:

Temat projektu: *Mogę ocalić komuś życie!*

Etapy realizacji projektu	Kryteria, czyli co będzie oceniane	Bardzo dobrze	Zadowolająco	Słabo
Planowanie działań	Zadania zostały podzielone rozsądnie i sprawiedliwie: Terminy pracy zostały realistycznie określone:			
Gromadzenie i opracowywanie materiałów.	Uczniowie korzystali z różnorodnych źródeł informacji:			
Realizacja działań i ich efekty. Uczniowie:	Wywiązywali się z przydzielonych zadań: Wykonali „produkt” rzetelnie i starannie:			
Prezentacja	Prezentacja posiadała wartość merytoryczną: Czas prezentacji został prawidłowo wykorzystany: Scenografia/oprawa graficzna i/lub muzyczna była odpowiednio dobrana: Przekaz był atrakcyjny i wzbudził zainteresowanie odbiorców:			

7.4.2. Ocenianie pracy uczniów

„Oceniając prace uczniów, warto odejść od typowego oceniania za pomocą stopni szkolnych. Ocenianie powinno mieć charakter kształtujący. Może to być rozmowa z uczniami, w trakcie której nauczyciel zauważa to, co zespół realizujący projekt zrobił dobrze, wskazuje, co można by zrobić inaczej lub lepiej i w jaki sposób” (Tamże). W trakcie takiej rozmowy nauczyciel zadaje uczniowi na przykład takie pytania:

- Z jakich efektów swojej pracy jesteś zadowolony?
- Czego nie udało ci się jeszcze zrobić i dlaczego?
- Czy jesteś zadowolony ze swojego zaangażowania w pracę zespołu? Co mógłbyś ewentualnie poprawić?

- Czy jesteś zadowolony z wywiązywania się z powierzonych zadań?
- Co sprawia ci największą trudność? Co robisz/możesz zrobić, by je pokonać?
- Czy miałeś poczucie, że należysz do zespołu i masz wpływ na podejmowane decyzje?

Warto pozwolić uczniom dokonać własnej oceny pracy swojego zespołu. Oni sami najlepiej docenią trud poszczególnych członków zespołu oraz prawidłowo ocenią tych, którzy nie byli dość mocno zaangażowani w pracę. Takiej ocenie służy Oś oceny.

OŚ OCENY

Nauczyciel przykleja taśmę malarską na podłodze w klasie, wyznaczając oś. Na jednym jej końcu umieszcza kartkę z napisem 100% na drugim – 0%. Następnie wymienia kolejno różne aspekty oceny pracy w grupie (Merta, Pacewicz 2010), prosząc za każdym razem uczniów o ustawienie się w wybranej części osi. Uczniowie zajmują miejsca i uzasadniają – jeśli chcą – jednocześnie swoją ocenę. Każdy aspekt zostaje na bieżąco omówiony. Nauczyciel zapisuje wnioski, które pomogą lepiej zorganizować następny projekt.

Aspekty

Mój zespół:

- miał jasne cele;
- dążył do realizacji celów;
- podejmował decyzje, biorąc pod uwagę zdanie wszystkich.

Członkowie mojego zespołu:

- słuchali siebie nawzajem;
- pomagali sobie nawzajem;
- szanowali odmienne punkty widzenia;
- wywiązywali się ze swych zadań.

KARTA OCENY PRACY CZŁONKÓW ZESPOŁU nr			
Członkowie zespołu nr:			
	3 - bardzo dobrym	2 -zadowolającym	1 - niezadowolającym:
byli zaangażowani w pracę			
wywiązywali się ze swoich zadań			
terminowo wywiązywali się ze swoich zadań			
współpracowali w zespole			
byli kreatywni			
wykorzystywali wiele źródeł informacji			
wzięli aktywny udział w przygotowaniu lub samej prezentacji projektu			
wzięli udział w odgrywaniu scenek symulujących udzielanie pierwszej pomocy			

Za pomocą tarczy strzelniczej nauczyciel szybko i w interesujący sposób zbierze informację zwrotną od uczniów na temat nabytych w trakcie realizacji projektu umiejętności.

TARCZA STRZELNICZA

Nauczyciel rysuje na flipcharcie lub kredą na tablicy tarczę strzelniczą z cyframi od 5 (środek tarczy) do 0 (obwód tarczy). Następnie dzieli tarczę na 6 części. Każda z nich odpowiada jednej kategorii: I – Potrafię powiadomić odpowiednie służby o zaistniałym wypadku, II – Potrafię rozpoznać i nazwać objawy wskazujące na stan zagrożenia poszkodowanego, III – Zrozumiem wskazówki odpowiednich służb o sposobie ułożenia poszkodowanego w bezpiecznej pozycji, IV – Zrozumiem komunikat odpowiednich służb o sposobie zabezpieczenia siebie, świadków i miejsca wypadku, V – Potrafię udzielić poszkodowanemu pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, VI – Potrafię udzielić poszkodowanemu pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Cyfry rzymskie odpowiadające poszczególnym kategoriom wpisujemy poza obwodem tarczy. Uczniowie podchodzą do tarczy i wbijają pinezki (flipchart) lub stawiają kropkę (tradycyjna tablica) w każdej kategorii.

Następnie nauczyciel omawia wyniki, zwracając uwagę na punktację poszczególnych kategorii. W trakcie dyskusji uczniowie interpretują otrzymane rezultaty, uściślając i uzasadniając swoje opinie.

8. Bibliografia

Strzemieczny J., 2010, *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne, Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i nauczycieli opiekunów*, Warszawa: ORE.

Wojnarowska M., 2012, *Przygoda z Klio, Program nauczania przedmiotu Historia i społeczeństwo w szkole podstawowej dla II etapu edukacyjnego*, Wieliczka: ORE.

Źródła internetowe:

[Erste Hilfe, netdoktor.de](https://www.netdoktor.de) (dostęp 28.11.2022).

[Herzdruckmassage einfach erklärt, malteser.de](https://www.malteser.de) (dostęp 28.11.2022).

Krawczyński M., 2012, *Rozwój psychospołeczny w okresie dojrzewania płciowego i dorastania*, mp.pl (dostęp 28.11.2022).

Merta T., Pacewicz A., 2010, *Jak oceniać uczniów*, ceo.org.pl (dostęp 28.11.2022).

Sajewicz-Radtke U., 2021, *Rozwój zdolności poznawczych trzeba pobudzić, trudnoscirozwojowe.pl* (dostęp 28.11.2022).

Akty prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego, Dz. U. 2019, poz. 991 z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,

kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, 20 kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2018, poz. 1679).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz. U. 2019, poz. 639 z późn. zm.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Dz. U. 2017, poz. 59 z późn. zm., t.j. Dz. U. 2021, poz. 1082.

Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, Dz. Urz. UE 2018, C189/1.

Waldemar Grzebień – nauczyciel języka niemieckiego. W 1985 r. ukończył filologię germańską na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 1989 r. zatrudniony w II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie. W latach 2008–2016 był doradcą metodycznym ds. nauczania języka niemieckiego w Wydziale Edukacji Urzędu Miasta Krakowa. Koordynator programu DSD w Małopolsce w latach 2002–2016. Współautor programu nauczania dla szkół uczestniczących w programie DSD II. Autor podręczników do języka niemieckiego („Matura z języka niemieckiego, poziom podstawowy i rozszerzony”), programów nauczania dla szkoły branżowej I stopnia („Deutsch für mich”) i II stopnia („Deutsch fürs Leben”) oraz liceum ogólnokształcącego („Meine Welt auf Deutsch” i „Deutsch mit Freude”) oraz licznych publikacji dla ORE w Warszawie (np. „Działania innowacyjne”, „Jak rozwijać kompetencje kluczowe”, „Wielokulturowość na lekcjach języka niemieckiego”), W latach 2011–2017 organizował z ramienia Ambasady RFN w Warszawie cykl konferencji i szkoleń dla nauczycieli z całej Polski „Klimaschutz – pädagogisch umgesetzt”. Prowadził różne formy doskonalenia nauczycieli dla Krakowskiego Instytutu Rozwoju Edukacji, Instytutu Badań w Oświacie w Sopocie, ORE oraz Instytutu Goethego w Warszawie.